

Het aanbod en percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot zes

jaar

Thesis

Masterthesis

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

Naomi (N.) ten Have, 5630029

begeleider; Dirk-Wouter Smits

2de beoordelaar; Johannes Noordstar

11 juli 2016

Voorwoord

Beste lezer/lezeres,

Het kan nu echt gezegd worden, de thesis van mijn master orthopedagogiek is afgerond. Tijdens het ontwikkelen, uitvoeren en afronden van de thesis heb ik steun gekregen van mijn thesis-begeleider Dirk-Wouter Smits, en mede studenten Marlien Bakker en Mariëlla van Straten. Dirk Wouter, bedankt voor je feedback wat mij nieuwe inzichten en ingevingen bracht, je liet mij nadenken waardoor ik steeds een stap verder kon in mijn thesis. Je betrokkenheid met het onderzoek zorgde ervoor dat ik zelf nog meer gemotiveerd raakte. Marlien en Mariëlla bedankt voor jullie steun, inbreng, begrip en feedback op de momenten dat ik deze gevraagd en ongevraagd nodig had.

Als laatste maar zeker niet als mindere wil ik alle sportverenigingen bedanken die mee hebben gedaan aan de PAP-NL enquête en waarbij ik de interviews heb mogen afnemen. Door jullie heb ik mijn eigen beeld over het sporten voor het jonge kind weer kunnen verbreden met nieuwe informatie, ervaringen en visies.

Naomi ten Have,

Kampen, juli 2016

Samenvatting

Inleiding: Over het effect van sport bij kinderen tot 6 jaar is nog beperkte informatie in wetenschappelijk onderzoek. Doel van deze studie is om hier een beginnende stap in te maken door middel van het inventariseren van het aanbod en percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar.

Methode: Het onderzoek is aan de hand van twee fasen uitgevoerd. In fase 1 heeft er een inventarisatie van het sportaanbod voor kinderen tot 6 jaar plaatsgevonden bij sportaanbieders (n=76) in omgeving Utrecht. Fase 2 heeft, door middel van open interviews, de percepties op het aanbieden van sport voor kinderen tot 6 jaar van sportaanbieders (n=9) verzameld. De percepties waren opgedeeld in ervaren effecten, doel sport en visie sportaanbod.

Resultaten: Uit inventarisatie blijkt dat de bij kinderen tot 6 jaar voetbal, gym en vechtsport de meest voorkomende aangeboden sportvormen zijn. De sporten zijn gemiddeld toegankelijk voor kinderen van de leeftijd 3,82 jaar (SD=1.22). De sportsessies vonden gemiddeld één keer per week plaats en duurden gemiddeld 54,17 minuten (SD=15.79) per sessie. Sportaanbieders brachten naar voren dat sporten een positief effect heeft op cognitief, sociaal, emotioneel, fysiek en gezondheidsvlak. Het doel van sporten volgens sportaanbieders bleek om plezier te hebben en kinderen te leren bewegen. Het aanbod moet hierbij breed zijn en op een spelenderwijze manier aansluiten bij het niveau van het kind. De sportvorm moet volgens sportaanbieders als middel wordt gezien en niet als doel.

Conclusie: Dit onderzoek heeft bijgedragen aan ontwikkelen van visies en missies voor gemeenten en sportverenigingen op het gebied van sport voor kinderen tot 6 jaar. Het onderzoek is alleen uitgevoerd in omgeving Utrecht waardoor het onduidelijk is of de representatief genoeg is. Aanbeveling is om een experimenteel vervolgonderzoek te doen naar effecten van sport op de ontwikkeling van kinderen onder 6 jaar.

Abstract

Introduction: Scientific research about the effect of sports in children up to 6 years is limited. The aim of this study is to make a beginning step in this limited research, by identifying the offer and perceptions of sport-providers on sport-activities for children up to 6 years.

Method: This study is done by means of two phases. In the first phase an inventory of sport-activities took place among sport-providers (n=76) in the area of Utrecht. Phase 2 took place with open interviews to collect the perceptions of sport-providers (n=9) on sport-activities for children up to 6 years. Perceptions were divided into experienced effects, target of sports and the visions of sport-providers.

Results: Most common sports offered were soccer, gymnastics and martial arts. Children had an average age of 3,82 years (SD=1.22), sport sessions take place once a week and on average last for 54,17 minutes (SD=15.79). According to sport-providers sports has positive effect on cognitive, social, emotional, physical and health level. The purpose of sport is to have fun and to teach children how to move. According to sport-providers the offer of sports should be wide and on a playful basis in line with the level of the child. The sport has been seen to children as a mean and not as a goal.

Conclusion: This research contributes to developing visions and missions for local authorities and sport-providers in the field of offering sports for children up to 6 years. However the research is only performed in the Utrecht area whereby it is unclear whether it's representative enough. It is recommended to do an experimental follow-up study on the effects of sports on the development of children under 6 years.

Kinderen onder de 6 jaar komen de laatste jaren steeds meer in aanraking met digitale apparaten zoals Ipads, tv's en telefoons (Neumann & Neumann, 2014; Courage & Howe, 2010; Linebarger & Vaala 2010; Vandewater, Rideout, Wartella, Huang, Lee, & Shim, 2007; Certain & Kahn, 2002). Volgens onderzoek leidt de hoeveelheid tijd die gespendeerd wordt aan een beeldscherm tot een groter risico bij jonge kinderen om inactief te worden en kan dit leiden tot overgewicht (Anderson et al., 2001; Certain & Kahn, 2002; Landhuis, Poulton, Welch, & Hancox, 2008). De American Academy of Pediatrics beschreef in 2001 al dezelfde zorgen op het vergrote risico van inactiviteit en overgewicht. De American Academy of Pediatrics heeft daarom aangeraden dat kinderen onder de 2 jaar niet in aanraking moesten komen met beeldschermen en dat oudere kinderen maximaal één tot twee uur per dag mochten spenderen aan beeldschermen (AAP, 2001). Kinderen zouden door de grote hoeveelheid aan beeldscherm tijd minder tijd spenderen aan andere ontwikkelingsgerichte activiteiten (AAP, 2001). Onderzoeken geven daarom de aanbeveling dat ouders kinderen moeten ondersteunen om een gezonde levensstijl te ontwikkelen (Boonstra & Hermens, 2011; Courage & Howe, 2010; Linebarger & Vaala 2010).

Door de toename in aanraking met digitale apparaten neemt de laatste jaren het overgewicht bij kinderen toe (Centraal Bureau voor Statistiek, 2014). Een onderzoek naar de prevalentie van overgewicht bij kinderen laat zien dat vergeleken met 35 jaar geleden het percentage van overgewicht onder kinderen bijna drie maal groter is geworden (Schönbeck et al., 2011). Om overgewicht bij kinderen te voorkomen blijkt uit onderzoeken die in het Amerika en Engeland bij kinderen zijn afgenomen dat het aanbieden van sportactiviteiten een positief effect heeft op het overgewicht van kinderen (Romani, 2011; Flodmark, Marcus and Britton, 2006; Drenowatz, Steiner, Brandstetter, Klenk, Wabitsch en Steinacker, 2013).

Het sporten van kinderen blijkt positieve gevolgen te hebben op verschillende ontwikkelingsgebieden van het kind. Op het gebied van psychosociale ontwikkeling leren kinderen middels sport om te kunnen samenwerken, relaties op te bouwen en ontwikkelen ze een positieve eigenwaarde (Allender, Cowburn, & Foster, 2006; Bois, Sarrazin, Brustad, Trouilloud, & Curry, 2005; Fisher et al., 2011; Coatsworth, & Controy, 2007). Tevens wordt het zelfvertrouwen van kinderen en jongeren volgens een systematische review bij jongeren van 0 t/m 20 jaar vergroot wanneer deze positieve ervaringen op doen met sport (Ekeland, Heian, & Hagen, 2006). Op cognitief gebied ontwikkelen kinderen meer vaardigheden om aandacht en concentratie te hebben en leren ze meer te begrijpen (Stegeman, 2007; Elleberg & St-Louis-Deschênes, 2010). In een onderzoek, die theorieën beschrijft over de motorische ontwikkeling bij kinderen, staat beschreven dat door middel van sport de motoriek bij

kinderen verbeterd wordt (Volman & Wimmers, 2000). Op meerdere gebieden wordt er volgens onderzoeken vooruitgang en positieve ontwikkeling waargenomen wanneer deze kinderen sporten.

Naast de positieve gevolgen van sport is er tevens gebleken dat er gedurende de peuter- en kleuterleeftijd bij kinderen sprake is van een ‘kritische periode’ voor de ontwikkeling van overgewicht in de volwassenheid (Timmons, Naylor, & Pfeiffer, 2007; De Kroon, Renders, Wouwe, Van Buuren, & Hirasing, 2010). Deze onderzoeken beschrijven dat wanneer kinderen in deze periode niet of weinig sporten dit leidt tot overgewicht. Het lijkt daarom van belang om vroegtijdig te starten met het aanbieden van sportactiviteiten aan deze jonge doelgroep bij kinderen thuis, op school en/of bij sportaanbieders.

Reeds uitgevoerde onderzoeken hebben zich tot dusver echter meer gericht op de positieve effecten en het belang van sport bij kinderen ouder dan 6 jaar. Onderzoek naar het belang en effecten van sport bij kinderen onder de 6 jaar is op dit moment nog beperkt. Hiernaast zijn veel onderzoeken verricht in het buitenland waardoor er nog enige onzekerheid bestaat over hoe situatie is in Nederland. Uit onderzoek blijkt daarnaast wel dat er steeds meer sport wordt aangeboden voor kinderen onder de 6 jaar bij verenigingen in Nederland (Smits, Kamphuis, Backx, 2016; van Zijl, 2016).

Aangezien de effecten en belang van sport bij kinderen onder de 6 jaar nog onbekend zijn, is het van belang om hier meer onderzoek naar te doen. Eerder beschreven onderzoeken beschrijven het belangrijke aandeel dat ouders hebben op het sporten van kinderen. Uit de praktijk blijkt dat ouders de vorm van sport zoeken bij sportverenigingen. Deze sportverenigingen zijn daarom een belangrijk onderdeel van de sportcirkel. Er is echter nog weinig informatie bekend over het aanbod en de percepties van sportverenigingen over sport voor kinderen tot 6 jaar. Tevens is er geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het aandeel en het effect van sporten bij sportverenigingen. Het is daarom belangrijk om via verschillende informatiebronnen informatie te verzamelen over dit onderwerp en zo ook bij sportverenigingen die sport voor deze jonge kinderen aanbieden.

Dit onderzoek heeft zich daarom gericht op het aanbod en de percepties van sportaanbieders op het gebied van sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar. De percepties van sportaanbieders dragen bij aan de kennis in wat het belang en de effecten kunnen zijn van sport bij deze jonge kinderen. Het tweeledige doel van dit onderzoek is om 1) te inventariseren wat het huidige aanbod van sportaanbieders is voor de doelgroep van kinderen tot 6 jaar en 2) om inzicht te krijgen in de percepties van sportaanbieders ten aanzien van het aanbieden van sportactiviteiten bij kinderen tot 6 jaar.

Het doel van deze studie is om een beginnende stap te maken in wetenschappelijk onderzoek naar het sportaanbod voor kinderen tot 6 jaar. Dit wordt in dit huidige onderzoek onderzocht door middel van het inventariseren van het aanbod en percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar. Het onderzoek is in twee onderzoeksvragen verdeeld. Ten eerste luidt de eerste onderzoeksvraag: “Wat wordt er door sportaanbieders aangeboden aan kinderen tot 6 jaar op het gebied van de sportactiviteiten?”. Deelvraag 1 hierbij is: “Welke sporten bieden sportvereniging aan?”. Deelvraag 2 luidt als volgt: “Bij welke minimale leeftijd en welke groepsgrootte wordt de sport aangeboden?”. De laatste deelvraag is “In welke sportfrequentie krijgen de kinderen de sport aangeboden?”

De tweede onderzoeksvraag is: “Wat zijn de percepties van sportaanbieders over het aanbieden van sportactiviteiten bij kinderen tot 6 jaar?”. Deelvraag 1 hierbij is: “Wat zijn de ervaren effecten van de sportactiviteiten volgens sportaanbieders bij kinderen tot 6 jaar?”. Deelvraag 2 richt zich op het volgende: “Wat is volgens de sportaanbieders het doel van hun huidige sportaanbod voor kinderen tot 6 jaar?”. En als laatste luidt deelvraag 3 als volgt: “Wat is de algemene visie van sportaanbieders op het aanbieden van sport bij jonge kinderen?”.

Methode

Onderzoeksdesign

Huidig onderzoek naar het aanbod en de percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar is vormgegeven in een kwantitatief en kwalitatief onderzoek en opgedeeld in twee fasen. Bij de eerste fase is er verzameld wat sportaanbieders in de omgeving Utrecht aanbieden qua sportactiviteit voor deze kinderen. Bij de tweede fase zijn de percepties (ervaring en effect, doel en visie) van sportaanbieders over het aanbieden van sportactiviteiten bij deze kinderen onderzocht. Er is nog relatief weinig onderzoek gedaan naar dit onderwerp waardoor er bij dit onderzoek gesproken kan worden over een exploratief onderzoek.

Deze huidige studie is een onderdeel van het project “Physical Activities and sports for Preschoolers in the Netherlands” (PAP-NL). Dit project betreft kennisontwikkeling t.a.v. het vroegtijdig aanbieden van georganiseerd beweeg- en sport aanbod voor kinderen jongeren dan zes jaar (Smits, Kamphuis, & Backx, 2015). Naast de huidige studie zijn er twee andere deelonderzoeken die de visies/ervaringen van betrokkenen verzamelen (namelijk academische geschoolde professionals en ouders). Samen met deze studie zorgen de drie studies voor een volledig overzicht op het gebied van visie op het aanbieden van sport bij het jonge kind.

Participanten

Fase 1. De populatie van fase 1 bestond uit 76 respondenten die eerder al door middel van een PAP-NL enquête hadden deelgenomen aan een onderzoek omtrent het sportaanbod voor kinderen onder de 6 jaar. De enquête had als doel om een systematisch overzicht te krijgen van het sportaanbod voor de jonge kinderen (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). Dit overzicht heeft zich vanaf zomer 2015 tot heden gericht op sportverenigingen en commerciële aanbieders binnen Utrecht en omgeving (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). De sportverenigingen en commerciële aanbieders zijn in samenwerking met Vereniging Sport Utrecht (VSU) geselecteerd via het netwerk van de VSU, zoekacties op internet en verenigingen en aanbieders die bekend waren bij de gemeenten (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016).

Fase 2. De populatie van fase 2 bestond uit een deelpopulatie uit fase 1. De criteria bij deze deelpopulatie waren dat deze meerdere vormen van sport betrof en dat participanten binnen de sportvereniging ervaring hadden als voorzitter. Het beoogde aantal participanten was hierbij minimaal 10 en maximaal 15. De participanten hadden middels de eerder genoemde enquête van PAP-NL uit fase 1 hun interesse aangegeven om deel te nemen aan een verdiepend interview. Deze participanten zijn benaderd via email en telefoon en hebben toestemming gegeven om deel te nemen aan huidig onderzoek. De participanten waren werkzaam als voorzitter/secretaris bij een sportaanbieder voor kinderen tot 6 jaar, en kwamen hierdoor in aanraking met de doelgroep kinderen met de leeftijd van 0 t/m 5 jaar.

Wervingsprocedure

Fase 1. Tijdens deze fase wordt er gebruik gemaakt van eerder ingevulde enquêtes door sportverenigingen in omgeving Utrecht omtrent het inventariseren van informatie over het sportaanbod voor kinderen onder de 6 jaar (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). De sportverenigingen zijn in samenwerking met Vereniging Sport Utrecht (VSU) geselecteerd via het netwerk van de VSU, zoekacties op internet en verenigingen die bekend waren bij de gemeenten (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). De verenigingen zijn via telefoon en mail benaderd en zijn gevraagd om online via lime survey de enquête in te vullen.

Fase 2. Allereerst is er door de PAP-NL projectleider middels mail een aankondiging verstuurd aan de sportverenigingen die aangegeven hadden dat ze open stonden voor een vervolg-interview. Deze aankondiging betrof informatie over het doel van huidig onderzoek en een aankondiging omtrent het uitnodigen van de sportverenigingen om onderzoeker (NtH) vervolg-interviews te laten afnemen. De respondenten zijn hierna door middel van telefonisch- en mailcontact benaderd. In deze mail zijn sportaanbieders uitgenodigd om deel

te nemen aan het onderzoek. Wanneer deze uitnodiging werd geaccepteerd heeft de onderzoeker (NtH) concrete afspraken gemaakt om langs te komen en het interview af te nemen. Elke sportaanbieder kreeg hierbij een week van te voren een topiclijst toegestuurd waardoor ze zich konden inlezen en/of voorbereiden.

Meetinstrumenten

Fase 1. Bij fase 1 is er gebruik gemaakt van de resultaten van de PAP-NL enquête. De enquête is online via het programma lime survey afgenomen (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). De enquête bestond uit 16 vragen, bestaande uit algemene en feitelijke vragen (open en gesloten) over sportaanbod bij jonge kinderen. Het invullen van de enquête bedroeg hierbij 10-15 minuten (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016). Door middel van deze enquête heeft er bij sportverenigingen in omgeving Utrecht een inventarisatie plaatsgevonden omtrent het aanbieden van sport voor kinderen onder de 6 jaar. Deze ingevulde antwoorden van de sportverenigingen zijn in een databestand van SPSS weergegeven.

Fase 2. Bij fase 2 is er gebruik gemaakt van een open interview om informatie te verzamelen over de percepties van sportaanbieders. Door middel van dit open interview heeft de onderzoeker (NtH) op breed gebied informatie verzameld over het aanbod en percepties. Deze interviews zijn door middel van een topiclist afgenomen. Voorbeelden van topics waren onder andere: informatie aanbod, ervaringen en effect van sport volgens sportaanbieders en doel van sport en visie omtrent sport (bijlage 1). De afname van de interviews duurde hierbij gemiddeld 25-30 minuten. Deze interviews waren open van aard. Elk interview is met de toestemming van de geïnterviewde opgenomen met een dictafoon. Ter voorbereiding van het uitvoeren van de interviews werd er literatuur bestudeerd omtrent interviewtechnieken en werd er een pilot uitgevoerd door de onderzoeker (NtH).

Data analyse

Fase 1. De verkregen data omtrent het aanbod is door middel van SPSS geanalyseerd waarbij gekeken is naar het gemiddelde, de standaarddeviatie en range. De variabelen betroffen hierbij de leeftijd van de kinderen, vorm van sport, duur van sport en per leeftijdscategorie de groeps grootte. De leeftijd, duur en groeps grootte per leeftijdscategorie zijn binnen SPSS met een beschrijvende analyse in kaart gebracht. In SPSS is de vorm van sport door middel van een frequentie analyse geanalyseerd. Deze data is in een tabel overzichtelijk vormgegeven.

Fase 2. Bij de tweede fase is er gebruik gemaakt van een kwalitatieve data-analyse. De opnames op de dictafoon zijn getranscribeerd, gefragmenteerd en gelabeld. Aan de hand van deze informatie is er open, axiaal en selectief gecodeerd (Van Staa & Evers, 2010). Deze

analyse leidde uiteindelijk bij elke deelvraag van de tweede onderzoeksvraag tot het identificeren van kernthema's. Wanneer de interviewer (NtH) niet tot de juiste codering en labels kon komen heeft een student met ervaring op het gebied van coderen en labelen de data geanalyseerd en zijn deze student en interviewer (NtH) tot een consensus gekomen.

Resultaten

Huidig onderzoek is in twee fasen opgedeeld: aanbod sport (fase 1) en fase 2 percepties sportaanbieder (fase 2). De resultaten van huidig onderzoek staan hieronder per fase beschreven.

Fase 1: Aanbod van sportaanbieders voor kinderen tot 6 jaar

In tabel 1 zijn de kenmerken van de 76 respondenten weergegeven. Het geslacht van de respondenten is bijna gelijk verdeeld tussen mannen 51,3% en vrouwen 48,7%. De meeste vervulde functies van de respondenten zijn voorzitter, secretaris en eigenaar.

Tabel 1

Informatie respondenten fase 1 N=76

	Frequentie	Percentage
Geslacht *		
Vrouw	37	48.7
Man	39	51.3
Functie		
Voorzitter	23	30.3
Secretaris	18	23.7
Eigenaar	12	15.8
Bestuurslid	9	11.8
Trainer	8	10.5
Coördinator	5	6.6
Penningmeester	1	1.3

* Gemiddelde leeftijd 47.29 jaar (SD=12.79) en leeftijdsrange [19] - [74]

Wat wordt er door sportaanbieders in omgeving Utrecht aangeboden aan kinderen tot 6 jaar op het gebied van de sportactiviteiten?

In tabel 2 staan de kenmerken van het sportaanbod van de 76 respondenten weergegeven. De gemiddelde leeftijd van kinderen waar sportaanbieders sport aanbieden is 3.82 jaar. De sportsessies vind per week gemiddeld 1.12 keer plaats en duren gemiddeld 54.17 minuten.

Tabel 2

Gegevens sportaanbod sportverenigingen in omgeving Utrecht

	N	Mean	SD	Range
Leeftijd	76	3.82	1.22	[0] - [5.60]
Aantal baby's per vereniging (0-12 maanden)	76	.59	4.59	[0] - [40.00]
Aantal dreumesen per vereniging (1 jaar)	76	1.26	7.30	[0] - [50.00]
Aantal peuters per vereniging (2-3 jaar)	76	9.55	24.39	[0] - [115.00]
Aantal kleuters per vereniging (4-5 jaar)	76	35.86	60.85	[1.00] - [400.00]
Frequentie sessie per week	76	1.12	.33	[1.00] - [2.00]
Duur sessie (per minuut)	76	54.17	15.79	[1.00] - [120.00]

Uit tabel 3 blijkt dat voetbal, gym en vechtsport de meest voorkomende sporten zijn onder de sportaanbieders en dat honkbal/softbal, paardrijden en hockey de minst voorkomende sporten zijn.

Tabel 3

Frequentietabel sportvorm sportaanbod sportverenigingen in omgeving Utrecht N=76

	Frequentie	Percentage
Voetbal	17	22.4
Gym	12	15.8
Vechtsport	10	13.2
Korfbal	9	11.8
Dansen	8	10.5
Zwemmen	4	5.3
Handbal	4	5.3
Tennis	3	3.9
Schaatsen	2	2.6
Volleybal	2	2.6
Badminton	2	2.6
Honkbal/softbal	1	1.3
Hockey	1	1.3
Paardrijden	1	1.3

Fase 2: De percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar

In fase 2 van dit onderzoek zijn in totaal 20 sportverenigingen benaderd en hebben negen respondenten deelgenomen. De non-respons van 11 verenigingen betrof met name beperkingen in tijd en beschikbaarheid. In tabel 4 zijn de kenmerken van de negen respondenten weergegeven. Vijf respondenten zijn voorzitter en drie respondenten zijn (mede-)eigenaar van de vereniging. Acht respondenten hebben les gegeven aan kinderen tot 6

jaar of geven nog steeds les aan deze kinderen. Het geslacht van de respondenten was niet gelijk verdeeld, er hebben zes mannen en drie vrouwen deelgenomen aan het onderzoek.

Tabel 4

Informatie respondenten fase 2

	Leeftijd	Geslacht	Functie	Ervaring sportles geven aan kinderen	Sportvorm
P1	36	V	Mede-eigenaar	Ja	Gym
P2	40	M	Voorzitter	Nee	Gym
P3	72	V	Voorzitter	Ja	Handbal
P4	56	M	Mede-eigenaar	Ja	Vechtsport
P5	onbekend	M	Trainer	Ja	Korfbal
P6	56	M	Voorzitter	Ja	Zwemmen
P7	54	M	Voorzitter	Ja	Voetbal
P8	43	M	Voorzitter	Ja	Voetbal
P9	42	V	Eigenaar	Ja	Zwemmen

Noot. V=vrouw M=Man

Wat zijn de ervaren effecten van de sportactiviteiten volgens sportaanbieders bij kinderen tot 6 jaar?

In tabel 5 staan de kern- en subthema's die vanuit de kwalitatieve data-analyse zijn geïdentificeerd. Uit de data-analyse blijkt dat kinderen volgens sportverenigingen op cognitief vlak leren om instructies te begrijpen. Eén sportaanbieder zei dat kinderen door de aangeboden sport taal leren herkennen en deze leren te gebruiken. Op sociaal vlak ervaren sportverenigingen dat kinderen leren luisteren, vriendschappen ontwikkelen en leren samenwerken en spelen. Wat vooral bij het emotionele vlak naar boven kwam is dat sportaanbieders zien dat kinderen voornamelijk plezier hebben, meer zelfvertrouwen krijgen en gemotiveerd raken om te bewegen. Twee sportaanbieders ervaren hiernaast dat kinderen door middel van het sportaanbod leerde om emoties te herkennen en te beheersen. Op fysiek vlak ervaren sportaanbieders dat kinderen sterker worden in hun lichaam en basisvaardigheden aanleren om te kunnen bewegen. Wat opvallend is bij de gedragsaspecten van het kind en de ouders is dat kinderen meer plezier hebben in het bewegen en ouders en kinderen meer gemotiveerd raken om te bewegen.

Tabel 5

De ervaren effecten van het huidige sportaanbod volgens sportaanbieders

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Cognitief vlak	Leren instructies te begrijpen	6	“Ze begrijpen wat de trainer zegt en luisteren”
	Leren bewegingen herkennen en begrijpen	2	“Je ziet dat ze begrijpen wat springen is”
	Leren structuur te herkennen	2	“Ze krijgen door dat er een begin en einde zit aan de les”
	Leren taal te herkennen en te gebruiken	1	“Kinderen leren kleuren benoemen tijdens het spel”
Sociaal vlak	Leren luisteren naar iemand	7	“Ze luisteren beter naar elkaar”
	Ontwikkelen vriendschappen	7	“Kinderen raken bevriend en willen met elkaar spelen”
	Leren samen werken en spelen	6	“De kinderen leren elkaar echt te helpen”
	Leren omgang met anderen	4	“Ze leren rekening te houden met een ander”
	Leren omgang met materiaal	1	“Ze dragen zorg voor materiaal”
Emotioneel vlak	Hebben plezier	9	“Je ziet ze genieten, ze stralen”
	Meer zelfvertrouwen	5	“Ze voelen zich zekerder”
	Minder angst en/of begrijpen angst	5	“Kinderen zijn bang om te springen maar durven het steeds meer”
	Raken gemotiveerd en zetten door	4	“De kinderen willen steeds meer leren en geven niet op wanneer het niet lukt”
	Leren emoties herkennen en/of beheersen	2	“Leren emoties van andere kinderen en zichzelf te benoemen”
Fysiek vlak	Kinderen groeien en worden sterker in hun lichaam	9	“Je ziet ze sterker worden in hun lichaam”
	Leren basisvaardigheden plus technieken om te bewegen	9	“Een kind leert hoe hij moet springen, klimmen en rennen”
Gezondheid	Op deze leeftijd minder aandacht	3	“Daar zijn we nu nog niet meer bezig”
	Bewegen meer	3	“Je ziet ze naar de sport buiten op de paarkeerplaats nog de trucjes na doen”
	Meer lichamelijke weerstand krijgen	3	“De kinderen kunnen beter tegen het weer”
	Kinderen zijn gezonder	2	“Ze bewegen meer en vallen af”
Gedragsaspect kind	Plezier en enthousiast	9	“Je ziet ze plezier hebben en blij worden”
	Gemotiveerd zijn om te bewegen en sporten	7	“Ze raken gemotiveerd om thuis ook te bewegen”
Gedragsaspect ouders	Ouders zijn verrast en trots op prestaties van kind	3	“Ouders stralen van trots als ze hun kind zien sporten”
	Raken betrokken, zijn gemotiveerd om kind te laten bewegen	2	“Raken gemotiveerd om thuis ook te bewegen”

Wat is volgens de sportaanbieders het doel van hun huidige sportaanbod voor kinderen tot 6 jaar?

In tabel 6 staan de kern- en subthema's die zijn geïdentificeerd en verdeeld in de kernthema's 'doel sport kind' en 'doel sport ouders'. Er is gekozen voor deze verdeling omdat uit de interviews bleek dat sportaanbieder zowel doelen hadden voor kinderen als voor ouders. Bij het doel van sport voor ouders zijn ook de beweegredenen van ouders om kinderen te laten sporten op deze leeftijd meegenomen in de analyse. Uit de data-analyse blijkt dat het leren bewegen en plezier hebben en het kennismaken met bewegen het voornaamste doel van sportaanbieders is in het aanbieden van sport bij deze kinderen. Vijf sportaanbieders vonden het hiernaast belangrijk dat de het kind basisvaardigheden aanleerde voor latere sport. Bij het

doel van sport voor ouders zijn ook de beweegredenen van ouders om kinderen te laten sporten op deze leeftijd meegenomen in de analyse. Uit de analyse blijkt dat het meer laten bewegen van kinderen het belangrijkste en meest genoemde doel voor ouders hoort te zijn volgens sportaanbieders.

Tabel 6

Doel van het huidige sportaanbod volgens sportaanbieders

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Doel sport kind	Leren bewegen en hierin plezier hebben	9	“Het enige wat ze moeten doen is plezier hebben”
	Kennismaken met bewegen en sport	9	“Ik wil dat ze leren wat bewegen en sporten is”
	Basisvaardigheden voor later sport aanleren	5	“We leren ze nu de basis aan voor latere voetbal”
	Omgaan met anderen leren	4	“Ze moeten leren hoe ze in groep moeten functioneren”
	Gezondheid motiveren	2	“We willen dat kinderen gezond willen zijn”
	Helpen ontwikkelen	2	“We willen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind”
Doel sport ouders	Meer laten bewegen in groepsverband	6	“Ouders willen graag dat kinderen meer bewegen met leeftijdsgenoten”
	Ouders laten zien wat het kind kan op verschillende gebieden en hierin vertrouwen ontwikkelen	4	“Ouders moeten weten wat hun kind kan”
	Motiveren van ouders om het kind meer te laten bewegen	2	“Ouders moeten gemotiveerd raken om met het kind te gaan bewegen”
	Leren zwemmen	2	“Ze willen gewoon dat hun kind kan zwemmen”

Wat is de algemene visie van sportaanbieders op het aanbieden van sport bij jonge kinderen?

De algemene visies van sportaanbieders op het aanbieden van sport bij jonge kinderen is in tabel 7 weergegeven en verdeeld in de kernthema's 'visie aanbod' en 'visie en werkwijze'. Er is gekozen voor deze verdeling omdat uit de interviews bleek dat sportaanbieders een onderscheid maakten in hun visie over het aanbod van sport voor deze kinderen in Nederland en de visie omtrent de werkwijze wanneer deze kinderen sport krijgen aangeboden binnen een vereniging. Uit de analyse bleek dat het belangrijk is dat het sportaanbod binnen Nederland zo vroeg mogelijk begint en dat deze niet specifiek en prestatie gericht is, maar aandacht heeft voor plezier en sport breed aanbied. Trainers moeten gepast opgeleid zijn en er moet meer ruimte beschikbaar zijn voor deze kinderen. Vier sportaanbieders vonden dat er weinig sport en aandacht was voor deze jonge doelgroep. Bij de visie omtrent werkwijze bleek dat sportaanbieder het belangrijk vonden dat sport wordt aangeboden op het niveau van het kind en dat kinderen spelenderwijs kennis moet maken met bewegen, de vorm van sport is hierbij volgens sportaanbieder een middel en niet het doel.

Tabel 7

Visies van het huidige sportaanbod volgens sportaanbieders

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Visie aanbod	Vroeg beginnen	5	“Laat ze zo vroeg mogelijk met sport in aanraking komen”
	Er is weinig sport en aandacht voor jonge kinderen	4	“Ik vind het aanbod voor deze kinderen maar weinig”
	Niet prestatie en specifiek maar plezier en breed	4	“Je moet geen druk op ze zetten, laat ze rustig alles leren”
	Meer gestructureerd aanbieden, langer en onderhouden	3	“Je moet het sporten lang in zetten en ze vaker laten terugkomen”
	Moet ruimte komen voor deze kinderen	2	“Er moet ruimte komen waar kinderen kunnen sporten”
	Trainers moeten gepast opgeleid zijn	2	“Trainers moet opgeleid zijn en weten hoe ze met de kinderen moeten omgaan”
Visie werkwijze	Spelenderwijs laten kennis maken en ontwikkelen	9	“Je moet ze door spel laten groeien”
	Het moet kinderen zelfvertrouwen geven en motiveren	9	“Kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze kunnen bewegen”
	Vorbereiding bieden op basisvaardigheden	9	“Het belangrijkste is dat je een basis legt”
	Veiligheid en Plezier is belangrijk	9	“Kinderen moeten zich veilig voelen en blij zijn met sporten”
	Veiligheid bieden voor kind en ouder	9	“Je moet veiligheid bieden voor zowel het kind als de ouder, zo bouw je vertrouwen in het kunnen op”
	Het moet aansluiten op niveau van het kind	7	“Alles moet op het niveau van het kind, ook het praten”
	Sport is middel en niet het doel	6	“De vorm van sport maakt niet uit het is een middel”
	Fantasie wordt veel gebruikt	5	“Fantasie prikkelt kinderen en moet gebruikt worden”
Veelzijdig en breed sport aanbieden	3	“Leer ze zo veel mogelijk”	

Discussie

Het tweeledige doel van dit onderzoek was om informatie te inventariseren over het huidige aanbod van sportaanbieders in omgeving Utrecht en om inzicht te krijgen in de percepties van sportaanbieders gericht op het aanbieden van sportactiviteiten bij kinderen tot 6 jaar. Dit onderzoek draagt bij aan inventarisatie en kennis van de effecten van sport en het belang van sport bij deze jonge kinderen.

Belangrijkste bevindingen

Op de onderzoeksvraag “Wat zijn de percepties van sportaanbieders over het aanbieden van sportactiviteiten bij kinderen tot 6 jaar?” is gebleken dat sportaanbieders effecten ervaren op cognitief, sociaal, emotioneel, fysiek en gezondheidsvlak. De sportaanbieders zien het ervaren van plezier door middel van sport, het leren bewegen en het kennis maken met bewegen en sport als een belangrijk doel voor kinderen die sporten bij een sportaanbieder. Sportaanbieders willen ook de ouders motiveren om meer met het kind te bewegen.

Sportaanbieders blijken te vinden dat het sportaanbod voor kinderen in Nederland breed moet zijn en gericht moet zijn op plezier maken. Sport moet vervolgens binnen een vereniging kinderen spelenderwijs laten kennis maken met bewegen. De vorm van sport is hierbij een middel en niet het doel. Het is van belang dat het sportaanbod aangeboden wordt op het niveau van het kind.

Op de onderzoeksvraag : “Wat wordt er door sportaanbieders in de omgeving Utrecht aangeboden aan kinderen tot 6 jaar op het gebied van de sportactiviteiten?” is gebleken dat het aanbod het meest wordt aangeboden bij kleuters. Sporten zoals voetbal, gym en vechtsport zijn hierbij sporten die het meeste voorkomen. De gemiddelde leeftijd van kinderen is ongeveer 3,82 jaar en de sportsessies vinden gemiddeld 1,12 keer per week plaats en duren gemiddeld 54,17 minuten.

Koppeling bevindingen aan wetenschappelijke literatuur

Uit het huidige onderzoek bleek dat de rol van ouders in het motiveren van kinderen om te bewegen één van de belangrijke doelen is van sportaanbieders. Uit de literatuur bleek tevens dat opvoeders een belangrijke rol spelen in het motiveren van kinderen om te bewegen (Troost, Sallis, Pate, Freedson, Taylor, & Dowda, 2003). Binnen de eerste levensjaren van het kind is de ouder vaak een rolmodel voor kinderen en zijn ze de belangrijkste bron voor de ontwikkeling bij deze kinderen (Troost, Sallis, Pate, Freedson, Taylor, & Dowda, 2003). Hiernaast bleek uit het onderzoek dat sportaanbieders overgewicht niet als voornaamste reden zien en meer gericht zijn op het laten kennis maken met sport en bewegen door middel van sport. Echter bleek uit literatuur dat het overgewicht een belangrijke factor was om kinderen te laten sporten (Romani, 2011; Flodmark, Marcus and Britton, 2006; Drenowatz, Steiner, Brandstetter, Klenk, Wabitsch en Steinacker, 2013). Een verklaring hiervoor is dat kinderen waarschijnlijk pas later overgewicht ontwikkelen. Mogelijk kan het kennismaken hierbij invloed hebben op de ontwikkeling van overgewicht op latere leeftijd. Doordat kinderen op jonge leeftijd kennis maken met sporten, leren ze om actief te bewegen en kunnen ze dit op latere leeftijd inzetten als vrijetijdsbesteding. Nader onderzoek zou dit vermoeden moeten onderzoeken en concretiseren. Sportaanbieders zagen in huidig onderzoek dat kinderen door het aanbieden van sport meer gaan bewegen en meer gemotiveerd zijn om te bewegen. Kinderen blijken uit onderzoek steeds meer tijd te spenderen aan beeldschermen en andere technologieën (Courage & Howe, 2010; Linebarger & Vaala 2010; Vandewater, Rideout, Wartella, Huang, Lee, & Shim, 2007; Certain & Kahn, 2002). Of dit gegeven daadwerkelijk leidt tot minder gependeerde tijd achter een beeldscherm zou door middel van onderzoeken getest moeten worden. Als laatste bleek uit onderzoeken dat sporten positief effect heeft op

psychosociaal en cognitief vlak (Allender, Cowburn, & Foster, 2006; Bois, Sarrazin, Brustad, Trouilloud, & Curry, 2005; Fisher et al., 2011; Coatsworth, & Controy, 2007; Stegeman, 2007; Ellemberg & St-Louis-Deschênes, 2010). Uit huidig onderzoek blijkt tevens dat sportaanbieders positieve effecten zien op cognitief, sociaal en emotioneel vlak. Mogelijk is deze leeftijdsperiode ook een ‘kritische periode’ voor andere ontwikkelingsgebieden dan het eerder genoemde overgewicht.

Sterke en zwakke kanten

Ten eerste is een sterk punt dat voor de inventarisatie van het sportaanbod gebruik is gemaakt van bestaande data uit de PAP-NL enquête. Vergeleken met de 9 respondenten uit fase 2 kon er nu een analyse worden gemaakt met 76 respondenten. Dit heeft geleid tot een actueel beeld van het sportaanbod van sportaanbieders in omgeving Utrecht. Het onderzoek heeft geleid tot een duidelijk overzicht van aanbod en percepties over hoe sport er uit zou moeten zien volgens sportaanbieders. Sportverenigingen en gemeenten kunnen deze informatie gebruiken om een visie en missie op te stellen in het aanbieden van sport bij deze jonge doelgroep. Ten tweede was vanuit de methode de bedoeling dat de respondenten bij de sportvereniging minimaal de functie van voorzitter vervulden. In huidig onderzoek bleek dat de selectie van 9 respondenten bij fase 2 personen betrof die een duidelijk algemene visie hadden over het aanbieden van sport bij de desbetreffende doelgroep. Dit leidde tot een overstijgend niveau waarbij er een duidelijke visie verzameld en geformuleerd kon worden.

Ten derde is er tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van een selecte steekproef. Hierdoor kan het generaliseren van de resultaten mogelijk bemoeilijkt worden. Dit had voorkomen kunnen worden door binnen de groep van respondenten een aselecte steekproef uit te voeren. Ten vierde is het onderzoek in omgeving Utrecht uitgevoerd waardoor er een duidelijk beeld geschetst kan worden over het aanbod en de percepties van sportactiviteiten bij sportaanbieder in deze omgeving. Echter is het onduidelijk of deze omgeving representatief is voor de gehele Nederlandse bevolking. Als laatste is er tijdens het coderen en labelen bij de kwalitatieve data-analyse ongestructureerd gebruik gemaakt van een tweede persoon. Deze is echter niet gestructureerd bij elk interview ingezet waardoor de kans bestaat dat de analyse minder betrouwbaar is.

Aanbeveling voor vervolgonderzoek

Zoals eerder genoemd zou onderzoek naar het effect van sport op de gependeerde tijd op beeldschermen nieuw licht laten schijnen op de vraag wat het effect van sport is. Er kan gekeken worden of het laten sporten van kinderen leidt tot minder gependeerde tijd op de beeldschermen. Hiernaast zou in een vervolgonderzoek gekeken kunnen worden naar het

effect of binnen Nederland vroegtijdig sporten zorgt voor minder overgewicht op latere leeftijd. Als laatste zou er een vervolgonderzoek moeten komen dat door middel van experimenteel onderzoek kijkt naar de effecten van sport bij kinderen onder de 6 jaar op het gebied van algehele ontwikkeling.

Conclusie

Uit huidig onderzoek blijkt dat volgens sportaanbieders sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar positieve effecten hebben op cognitief, sociaal, emotioneel, fysiek en gezondheidsvlak. Volgens sportaanbieders is het doel van sporten hierbij om plezier te hebben en kinderen leren te bewegen. Het aanbod moet hierbij breed zijn en op een spelenderwijze manier aansluiten bij het niveau van het kind. Hierbij is het volgens sportaanbieders van belang dat de sportvorm als middel wordt gezien en niet als doel: laat kinderen op allerlei manieren leren bewegen.

Referentielijst

- Allender, S., Cowburn, G., & Foster, G. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies. *Health Education Research, 21*, 826-835. doi:10.1093/her/cyl063
- American Academy of Pediatrics, Committee on Public Education. (2001). Children, adolescents, and television. *Pediatrics, 107*(2), 423–426.
- Bois, J. E., Sarrazin, P. G., Brustad, R. J., Trouilloud, D. O., & Cury, F. (2005). Elementary schoolchildren's perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents' role modelling behaviours and perceptions of their child's competence. *Psychology of Sport and Exercise, 6*, 381-397. doi: 10.1016/j.psychsport.2004.03.003
- Boonstra, N., & Hermens, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport: Een literatuurreview naar de inverdieneffecten van sport*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2014). *Landelijke jeugdmonitor, jaarrapport 2014*. Verkregen via <http://jeugdmonitor.cbs.nl/media/181617/2014-jaarrapport-landelijke-jeugdmonitor.pdf>
- Certain, L. K., & Kahn, R. S. (2002). Prevalence, correlates, and trajectory of television viewing among infants and toddlers. *Pediatrics, 109*, 634–642.
- Coatsworth, J.D., & Controy, D.E. (2007). Youth sport as a component of organized afterschool programs. *New Directions for Youth Development, 115*, 57-748. doi:10.1002/yd.223
- Ekeland, E., Heian, F., & Hagen, K. B. (2005). Can exercise improve self esteem in children and young people? A systematic review of randomised controlled trials. *British Journal of Sports medicine, 39*, 792-798. doi:10.1136/bjism.2004.017707
- Elleberg, D., & St-Louis-Deschênes, M. (2010). The effect of acute physical exercise on cognitive function during development. *Psychology of Sport and Exercise, 11*, 122-126. doi:10.1016/j.psychsport.2009.09.006
- Drenowatz, C., Steiner, R. P., Brandstetter, S., Klenk, J., Wabitsch, M., & Steinacker, J. M. (2013). Organized sports, overweight, and physical fitness in primary school children in Germany. *Journal of Obesity, 2013*, 7 pages. doi: 10.1155/2013/935245
- Fisher, A., Santox, J., Hill, C., Webber, L., Purslow, L., & Wardle, J. (2011).

- Psychosocial correlates of objectively measures physical activity in children. *European Journal of Public Health*, 21, 145-150. doi:10.1093/eurpub/ckq034
- Flodmark, C-E., Marcus, C., Britton, M. (2006). Interventions to prevent obesity in children and adolescents: a systematic literature review. *International Journal of Obesity*, 30, 579-589..doi:10.1038/sj.ijo.0803290
- Kroon, M. L. de, Renders, C. M., Wouwe, J. P., Buuren, S. van, & Hirasing, R. A. (2010). The Terneuzen birth cohort: BMI changes between 2 and 6 years correlate strongest with adult overweight. *Plos One*, 5, 1-6.
- Landhuis, C. E., Poulton, R., Welch, D., & Hancox, R. J. (2008). Programming obesity and poor fitness: The long term impact of childhood television. *Obesity*, 16, 1457.
- Neumann, M. M., & Neumann, D. L. (2014). Touch screen tablets and emergent literacy. *Early Childhood Education Journal*, 42, 231-239. doi:10.1007/s10643-013-0608-3
- Romani, A. Q. (2011). Children's weight and participation in organized sports. *Scandinavian Journal of Public Health*, 39, 687-695. doi:10.1177/1403494811421058
- Schönbeck, Y., Talma, H., Dommelen, P. van, Bakker, B., Buitendijk, S. E., HiraSing, R. A., & Buuren, S. van. (2011). Increase of prevalence of overweight in Dutch children and adolescents: A comparison of nationwide growth studies in 1980, 1997 and 2009. *Plos One*, 6,1-8. doi:10.1371/journal.pone.002760
- Smits, D. W., Kamphuis, C. B. M., Backx, F. J. G. (2015). *Inventarisatie van beweeg- en sportactiviteiten voor kinderen jonger dan zes jaar*. Utrecht: Universiteit Utrecht
- Smits, D. W., Kamphuis, C. B. M., Backx, F. J. G. (2016). *Inventory of physical activities and sports for pre-schoolers in the Netherlands*. Utrecht: Universiteit Utrecht
- Stegeman, H. (2007). *Effecten van sport en bewegen op school: Een literatuuronderzoek naar de relatie van fysieke activiteit met de cognitieve, affectieve en sociale ontwikkeling*. 's Hertogenbosch: Mulier Instituut Trulson
- Trost, S. G., Sallis, J. F., Pate, R. R., Freedson, P. S., Taylor, W. C., Dowda, M. (2003). Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 25, 277-282. doi:10.1016/S0749-3797(03)00217-4
- Timmons, B. W., Naylor, P. J., & Pfeiffer, K. A. (2007). Physical activity for preschool children – how much and how? *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism and the Canadian Journal of Public Health*, 32, 122-134. doi:10.1139/H07-112
- Vandewater, E. A., Rideout, V. J., Wartella, E. A., Huang, X., Lee, J. H., & Shim, S. (2007). Digital childhood: electronic media and technology use among infants, toddlers, and preschoolers. *Pediatrics*, 119, 1006-1015. doi:10.1542/peds.2006-1804

- Van Staa, A.L, & Evers, J. (2010). 'Thick analysis': strategie om de kwaliteit van kwalitatieve data-analyse te verhogen. *Tijdschrift voor Kwalitatief Onderzoek in Nederland*, 43, 5–12.
- Volman, M. J. M. & Wimmers, R. H. (2000). *Theorieën over motorische ontwikkeling*. In R. van Empelen, R. Nijhuis-van der Sanden & A. Hartman (Eds.), *Kinderfysiotherapie* (pp. 31-43). Maarssen: Elsevier Gezondheidszorg.

Bijlage 1 Topiclijst Percepties van sportaanbieders op sportactiviteiten voor kinderen tot 6 jaar.

Percepties

De ervaringen en effecten volgens sportaanbieder

1. Ervaring omtrent het aanbieden van georganiseerde sportactiviteiten bij deze doelgroep
2. Ervaring omtrent het effect bij kinderen van het sportaanbod

De doelen van het aangeboden sportaanbod

1. Wat is het doel van het sportaanbod bij deze doelgroep?
2. Wat zijn volgens u beweegredenen van ouders om kinderen te laten sporten?

Visies

1. Visie op de georganiseerde sportactiviteiten voor kinderen jonger dan 6 jaar in de laatste jaren.
2. Visie doelen/functie sportaanbod bij desbetreffende sportaanbod
3. Visie functie van sporten bij deze doelgroep
4. Visie toekomstbeeld omtrent het aanbieden van georganiseerde sportactiviteiten voor deze doelgroep